

EFORTUL MILITAR AL ROMÂNIEI ÎN RĂZBOIUL DE INDEPENDENȚĂ DIN 1877—1878

de general-maior dr. ILIE CEAUȘESCU

În bimilenara lor istorie, românii — popor neolatin rezultat din contopirea poporului geto-dac cu cel roman — au aspirat necontenit la o viață statală independentă și la unitate națională. Mărturie elocventă în această privință sînt luptele dirze purtate pentru libertate, care au marcat întreaga istorie românească începînd din timpurile cele mai îndepărtate, cînd geto-dacii conduși de Burebista și Decebal au înfruntat legiunile romane, pînă în epocile mai apropiate de noi, cînd poporul român și-a apărut cu prețuri unor incomensurabile suferințe și jertfe existența împotriva unor mari state și imperii expansioniste. Războaiele de apărare au concentrat toate energiile românilor din spațiul carpato-danubian, peste împărțirile statale rezultate din conjuncturile istorice nefavorabile sau impuse de stăpînirile străine vremelnice. Țările române — Moldova, Transilvania, Țara Românească — au acționat în strînsă cooperare împotriva cotropitorilor și au tîns, ireversibil, spre contopirea lor într-un stat național unitar, independent și suveran.

În secolul trecut, ca rezultat al luptelor desfășurate anterior, conjugate cu acelea ale noilor generații de revoluționari și patrioți care preluaseră steagul luptei pentru neatîrnare și progres, poporul român a reușit să obțină biruințe de importanță istorică pentru destinele lui : în ianuarie 1859, unirea Moldovei și Munteniei — eveniment ce a pus bazele României moderne ; la 9 mai 1877, proclamarea independenței statului român — act prin care au fost lichidate ultimele vestigii ale suzeranității otomane.

Rememorarea acestor pagini din trecutul poporului român oferă elemente pentru a aborda, dintr-o perspectivă mai largă, semnificațiile și conținutul efortului militar al României în contextul conflagrației din 1877—1878.

I. Caracterul participării României la această conflagrație este definit, sintetic și exact, de însăși denumirea ei — *război de independență* — dată încă de contemporanii evenimentului și preluat apoi în scrierile istorice. Într-adevăr, intrînd în războiul dus împotriva Imperiului otoman de Rusia, Serbia, Muntenegru și Grecia, la care au participat și unele cete de voluntari bulgari în cadrul armatei ruse, România a vizat un singur obiectiv : să obțină recunoașterea internațională a independenței ei depline. A fost, din partea ei, un război legitim, de eliberare, întru totul conform năzuințelor de veacuri ale poporului român, cerințelor obiective ale devenirii istorice care, în secolul

trecut ca și acum, au stat la baza procesului complex de afirmare de sine stătătoare a popoarelor în granițele unor state naționale proprii, independente și suverane ¹.

Dar, ca orice denumire sintetică, aceea de război ale independenței nu epuizează, desigur, nici problema cauzelor angajării României în conflictul din 1877—1878, nici — și cu atât mai puțin — pe aceea a cuantumului aportului românesc la înfringerea Imperiului otoman.

Intr-adevăr, pentru a răspunde la întrebarea : de ce s-a angajat România în războiul antiotoman ? ar fi insuficient să se invoce, pur și simplu, necesitatea recuceririi independenței. Așa cum atestă experiența istorică, deși cucerirea neatîrnării implică din partea popoarelor aflate sub dominație străină o luptă tenace și, adeseori, presărată cu incomensurabile suferințe și jertfe, nu este întotdeauna obligatoriu ca aceasta să îmbrace forma unui război de eliberare. Se știe că desprinderea de sub dominația colonialistă a unor popoare din Asia, Africa și alte continente s-a putut înfăptui în anumite conjuncturi favorabile (mai ales după cel de-al doilea război mondial) pe căi nemilitare, în esența lor politico-diplomatice.

Pînă în ajunul războiului din 1877—1878 România însăși s-a orientat — preferențial și prioritar — spre redobîndirea deplinei independențe prin tratative cu Poarta și cu alte puteri europene interesate. Trei factori convergenți au închis însă, definitiv, la sfîrșitul anului 1876 — începutul lui 1877 calea trataivelor și au impus războiul ca mijloc decisiv pentru satisfacerea aspirațiilor românești.

Primul factor a fost poziția constant negativă a Porții, care a rămas pînă la sfîrșit ostilă oricărei abordări realiste a raporturilor ei cu România. A proclama România o „provincie privilegiată“, așa cum se stipula în noua constituție otomană din decembrie 1872 ², și a-l chema pe domnitorul ei la ordine ca pe un pașă oarecare însemna chiar ceva mai mult decît o blocare a tratativelor ; căci asemenea acte vădeau neechivoc tendința guvernului otoman de a impune României un statut de dependență agravată, incompatibil cu voința de libertate a națiunii române.

Al doilea factor a fost deteriorarea rapidă a relațiilor dintre Rusia și Imperiul otoman după redeschiderea așa-zisei crize orientale, deteriorare care a condus, la 12/24 aprilie 1877, la declanșarea războiului între aceste state. Datorită poziției ei, de tampon între părțile beligerante, România nu putea să rămînă nici indiferentă, nici în afara conflictului : pe de o parte, exista riscul ca teritoriul românesc să devină, așa cum se întîmplase adeseori în trecut, teatru de operații pentru cele două imperii ; pe de altă parte, atîta vreme cît independența ei nu era recunoscută pe plan internațional, România se putea trezi la pace în situația unei monede de schimb între învingător și învins, ambii animați de aceeași politică de dominație.

Al treilea factor a fost refuzul marilor puteri nebeligerante de a recunoaște legitimitatea aspirațiilor românilor la independența deplină a patriei lor. Angajate ele însele în cursa pentru preluarea moștenirii „omului bolnav“ al Europei, Austro-Ungaria, Anglia, Germania și Franța au căutat, în epocă, să-și păstreze mîinile libere pentru tranzacțiile de la sfîrșitul războiului.

² Ion C. Brătianu, *Discursuri, scrieri, acte și documente*, vol. II, partea 1, Imprimeriile „Independența“, București, 1912, p. 252.

¹ Dan Berindei, *Cucerirea independenței României (1877—1878)*, Edit. Științifică, București, 1967.

Într-un moment în care situația externă a României părea fără ieșire, guvernul de la București a reușit să efectueze în planul strategiei politice și militare singurele mișcări ce s-au dovedit, pînă la urmă, salvatoare: la începutul lunii aprilie 1877 s-a decretat mobilizarea întregii armate române³ și concentrarea ei în dispozitiv de acoperire a frontierei cu Imperiul otoman, pe aliniamentul Dunării; concomitent, printr-o convenție semnată de reprezentanții guvernelor de la București și Petersburg, s-a reglementat trecerea trupelor ruse peste teritoriul românesc spre teatrul de război balcanic; la 9 mai 1877, parlamentul român a proclamat unilateral independența țării⁴ și a început să acționeze pentru a pregăti terenul în vederea recunoașterii internaționale a acestui act.

Aplicate concomitent, aceste măsuri au avut ca efect: în primul rînd, ruperea ultimelor vestigii ale suzeranității otomane printr-un act de voință națională, ceea ce limita considerabil posibilitățile marilor puteri rivale de a tranzacționa independența sau chiar existența statului român; în al doilea rînd, salvarea poporului român de drama unui război pe teritoriul său; în al treilea rînd, deschiderea perspectivei ca, printr-un aport militar substanțial la înfrîngerea Porții, România să acumuleze un capital care ar cîntări greu în balanța deciziilor puterilor ce aveau să participe la areopagul european al tratatelor postbelice.

Necesitatea războiului, ca mijloc decisiv pentru a consacra și a consolida actul de independență din 9 mai 1877, a fost recepționată plenar de toate categoriile sociale, de întreaga națiune română. Transpusă în planul conștiinței, ea a acționat ca un puternic factor de unitate națională, de concentrare integrală a potențialului material și uman al poporului român pentru susținerea campaniei din 1877—1878 pînă la obținerea victoriei finale. Obiectivul național-eliberator al războiului și-a găsit astfel un corespondent perfect în baza național-populară a efortului militar românesc.

II. Aportul militar românesc la înfrîngerea Imperiului otoman a îmbrăcat, în decursul conflagrației, forme multiple și s-a concretizat într-un șir de bătălii purtate pe cont propriu de armata română sau în cooperare cu trupele altor state, în principal cu acelea ale Rusiei.

Cît de întins și cît de însemnat a fost acest aport?

Unele aspecte de ordin, ca să spunem așa, cantitativ, utile unei abordări comparative, se pot deduce din datele de mai jos:

a) România a mobilizat încă de la începutul războiului, în aprilie 1877, circa 100 000 de combatanți. Unitățile permanente și teritoriale, însumînd 58 700 de militari, 12 300 de cai și 190 de tunuri, constituiau Armata de operații, iar rezerva acesteia, avînd un efectiv de 33 000 de luptători, era formată din structuri militare de esență populară (miliții, gărzi orășenești și altele)⁵. Pentru comparație, amintesc că ceilalți parteneri ai României au dispus inițial pe teatrul de război din Balcani de următoarele efective: Rusia — aproximativ 200 000⁶, Serbia — 60 000⁷, Muntenegru — 25 000⁸, Grecia

³ Documente privind istoria României. Războiul pentru independență, vol. II (1 ianuarie 1877—9 mai 1877), Edit. Academiei, București, 1952, p. 127.

⁴ „Monitorul oficial al României”, nr. 118, 27 mai/8 iunie 1877, p. 5 449.

⁵ General Radu Rosetti, Partea luată de armata română în războiul din 1877—1878, „Cultura Națională”, București, 1926, p. 18.

⁶ Comisiunea istorică a Marelui stat major rus, Războiul ruso-turc din 1877—1878 în Peninsula Balcanică, traducere făcută cu autorizația Marelui stat major rus de locotenent-colonel I. Gărdescu, tom. II, Tipografia „L'Indépendance Roumaine”, București, 1902, p. 24—25.

⁷ Vojna Enciklopedija. Drugo izdanje, 8, Izdanje Redakcije, Vojne Enciklopedije, Beograd, 1975, p. 121.

⁸ Ibidem.

— 8 000⁹, iar cetele de voluntari bulgari — pînă la 7 000¹⁰. În diverse izvoare sînt citate cifre variate, dar nu mult diferite de acestea.

b) Participarea militară românească a îmbrățișat, ca și cea rusă, întreaga durată a războiului, din aprilie 1877 pînă în ianuarie 1878. Precizez, tot pentru comparație, că trupele muntenege și cetele de voluntari bulgari au acționat cu intermitențe, armata sîrbă a reintrat în război în decembrie 1877, după căderea Plevnei, iar Grecia a declarat război Imperiului otoman abia după semnarea armistițiului, fără a mai participa efectiv la operații.

c) Armata română a dat, în luptele purtate la nord și la sud de Dunăre, un greu tribut de sînge — peste 10 000 de morți și răniți¹¹ — situîndu-se, din acest punct de vedere, imediat după cea rusă, ale cărei pierderi au atins cifra de 20 000; trupele sîrbe¹² au avut circa 5 400 de morți și răniți, cele muntenege — 650 și cetele de voluntari bulgari — 800¹³.

d) Războiul a solicitat întregul potențial economic al statului român, al tuturor claselor și categoriilor sociale, inclusiv al conașionalilor din teritoriile românești, care se mai aflau sub stăpînire străină. Efortul economic al poporului român pentru susținerea campaniei a însumat valoric circa 100 000 000 lei aur — cifră care, raportată la potențialul demografic și la gradul de dezvoltare economică a țării în acea perioadă, este prin ea însăși elocventă. Și, fapt semnificativ pentru sprijinul de masă larg de care a beneficiat războiul de independență: satisfăcînd integral obligațiile ce-i revelează potrivit legislației atunci în vigoare, populația a pompat totodată continuu spre cîmpul de bătălie, prin donații benevole suplimentare, cantități masive de alimente, îmbrăcăminte, medicamente, furaje etc., a căror valoare a depășit suma de 10 000 000 lei aur¹⁴.

Elemente și mai relevante pentru evaluarea aportului românesc la războiul din 1877—1878 oferă analiza principalelor operații executate de armata română pe parcursul celor 10 luni de război.

Astfel, întîia — în ordinea cronologică — operație de anvergură desfășurată de trupele române — acoperirea strategică a Dunării pe întreaga frontieră româno-otomană — a avut implicații multiple asupra cursului general al războiului. O primă consecință: comandamentul otoman a fost nevoit să amîne și pînă la urmă să renunțe la planul de a crea capete de pod la nord de fluviu, așa cum procedase în războaiele duse anterior cu Rusia sau alte imperii adversare ei. O a doua consecință: beneficiind de această acoperire, armata rusă și-a putut efectua nestînjenită marșul strategic pe teritoriul românesc, unde a fost primită cu prietenie de autorități și populație, a avut la dispoziție rețeaua română de comunicații, i s-a asigurat încartiruirea, aprovizionarea cu subzistențe etc. O a treia consecință: concentrarea armatei române pe Dunăre a silit comandamentul otoman să disperseze în

⁹ Kolos Evangelos, *Greece and the Eastern Crisis, 1875—1878*, Thessaloniki Institut for Balkan Studies, 1975, p. 75—78.

¹⁰ G. Gheorghiev, V. Topalov, *Cratca istoriia na osvoboditelnata volna 1877—1878*, Izdatelstvo na Bălgarskata Komunističeska Partia, Sofia, 1958, p. 57.

¹¹ Tabela de ostași morți în reșboiul din 1877—1878, Ministerul Cultelor și al Instrucțiunii Publice, București, 1878; cf. *Istoricul reșboiului din 1877—1878. Participarea României la acest război*, București, 1897, anexă p. CCXIX—CCXLIU.

¹² *État-Major Général de l'Armée Serbe, Guerre de la Serbie contre la Turquie 1877—1878*, Imprimerie de l'État, Belgrade, 1879, p. 166—167.

¹³ Iono Mitev, *Formirane i bojni podvizi na bđlgarscoto opđcente, in Osvobođdenieto na Bălgaria ot tursco igo 1877—1958. Sbornic statii, Izdatelstvo Bălgarscota Komunističesca Partia, Sofia, 1958, p. 176—177.*

¹⁴ Victor Slăvescu, *Finanțarea războiului de independență*, în „Democrația”, an. XV, nr. 6, iunie 1927, p. 52—56.

cetățile riverane fluviului, pe malul drept, numeroase forțe care, practic, au rămas imobilizate acolo pînă la sfîrșitul campaniei ; faimosul general otoman Osman pașa, de pildă, a stat inactiv în cetatea Vidin pînă în iulie 1877, avînd misiunea de a se opune acolo în cazul unei eventuale dezvoltări a ofensivei române din Oltenia spre zona nord-centrală a Peninsulei Balcanice.

Începînd din iulie—august 1877, cea mai mare parte a armatei regulate și teritoriale române a trecut la sud de Dunăre, unde a participat, în cooperare cu trupele ruse, la bătăliile a treia și a patra de la Plevna ; totodată, forțele române au susținut cu succes, pe cont propriu, un șir de bătălii și lupte, din oare mai importante au fost cele purtate pentru cucerirea puternicelor cetăți Rahova și Vidin.

O precizare nu este, poate, de prisos. Guvernul și comandamentul superior român propuseseră, încă în preajma declanșării războiului, încheierea unei alianțe militare, dar oferta lor fusese respinsă : Petersburgul, din considerente politice și subprețuind potențialul militar otoman, socotise indezirabil și de prisos aportul armatei române. Dar, după pierderea primelor bătălii de la Plevna, cercurile politice ruse și-au reconsiderat rapid poziția și au făcut apeluri presante la București pentru a obține participarea imediată a armatei române la operațiile de la sud de Dunăre. „Turcii — se arăta într-o depeșă a marelui duce Nicolae adresată la 19/31 iulie domnitorului României — adunînd cele mai mari mase de trupe la Plevna, ne zdrobesc. Rog să faci fusiune, demonstrațiune și, dacă se poate, să treci Dunărea cu armata după cum dorești, între Jiu și Corabia. Demonstrațiunea aceasta este neapărat necesară pentru înlesnirea mișcărilor mele“¹⁵.

Comanda supremă a forțelor române și ruse din zona Plevna — unde, în perioada următoare, s-au desfășurat bătălii ce s-au dovedit decisive pentru însuși deznodămîntul războiului — a fost încredințată domnitorului Carol I al României, secondat inițial de generalul rus Zotov, ca șef de stat major, iar apoi de generalul Totleben, ca adjunct ad latus.

Trecerea armatei române la sud de Dunăre a contribuit nemijlocit la redresarea situației trupelor ruse și la schimbarea raportului de forțe din Balcani. Deși aliații au pierdut bătălia a treia de la Plevna (30 august/11 septembrie 1877), în lunile septembrie—noiembrie ei au reușit să blocheze complet puternica grupare otomană comandată de faimosul Osman pașa și apoi să o silească să capituleze, în urma unei a patra bătălii sîngeroase (28 noiembrie/10 decembrie 1877).

Atît în timpul bătăliilor de la Plevna, cît și în acelea de la Rahova și Vidin, armata română, de la soldat la general, a etalat o gamă remarcabilă de virtuți ostășești. Numeroși observatori — atașați militari, trimiși speciali ai presei din diverse țări — au apreciat cu obiectivitate atît aceste virtuți, cît și rolul armatei române în ansamblul războiului din 1877—1878. Astfel, colonelul L. Gaillard, atașat militar al Franței la Petersburg, scria la 31 august/12 septembrie 1877 că „armata română s-a acoperit de glorie /.../ nimeni nu va putea aplauda mai cordial decît mine succesele ei viitoare“¹⁶. Corespondentul ziarului vienez „Die Presse“ consemna : „Ordinea excelentă și sîngele rece cu care soldatul român intră în bătaie dovedesc îndeajuns moralul

¹⁵ *Memoriile regelui Carol I al României. De un martor ocular*, vol. X, Edit. ziarului „Universul“, București, (f.a.), p. 38—39.

¹⁶ *Pagini din lupta poporului român pentru independență națională 1877—1878*, Edit. politică, București, 1967, p. 194.

trupelor. Am văzut cu ochii mei cum se bate soldatul român și pot atesta că el e neînfricat, curajos și dibaci în bătaie!“¹⁷. „Daily News“ aprecia că „la asaltul redutei Grivița românii și-au împlinit datoria în modul cel mai strălucit“¹⁸, iar „Daily Telegraph“ că „soldații români s-au comportat cu o bravură demnă de cele mai bune elogi“¹⁹. După capitularea grupării otomane de la Plevna, țarul Rusiei i-a telegrafiat domnitorului României: „Rezultatul a fost desăvârșit și mă bucur de strălucita parte ce armata Altei Voastre a luat întru aceasta“²⁰. Ziarul belgian „Le Bien Public“ comenta aportul românesc în termeni similari: „Românii s-au purtat cu vitejie, ei au luat o mare parte la împresurarea Plevnei și la învingerea definitivă a lui Osman pașa, care a hotărât rezultatul campaniei; ei și-au dovedit în război, ca și în pace, dreptul de a exista ca națiune independentă“²¹.

Faptele de arme săvârșite de ostașii români în războiul din 1877—1878 au îmbogățit tradițiile de luptă ale armatei române, despre care președintele Republicii Socialiste România spunea că „de-a lungul secolelor a fost întotdeauna o armată de apărare a ființei poporului, a independenței naționale. Ea a jucat întotdeauna un rol activ în marile evenimente istorice care au dus la formarea statului național unitar“²².

Totodată, luptele comune purtate împotriva dominației otomane au contribuit la dezvoltarea prieteniei dintre popoarele balcanice, dintre ostașii români și ruși, care au scris împreună numeroase pagini de vitejie și eroism.

Sacrificiile făcute de poporul român în războiul din 1877—1878 nu au fost zadarnice. Independența României și-a găsit, și pe plan internațional, consacarea de jure, fiind statuată atît în textul preliminar al păcii de la San Stefano (februarie 1878), cît și în tratatul parafat de puterile europene la congresul de la Berlin. Totodată, Dobrogea — străvechi pămînt românesc — s-a reunit cu patria-mamă.

Cucerirea independenței a deschis poporului român perspective noi, favorabile, dezvoltării progresive a patriei sale, eliberării teritoriilor românești care se mai aflau sub stăpînire străină și desăvîrșirii statului național unitar, la care năzuiseră în decursul secolelor toate generațiile de patrioți.

L'EFFORT MILITAIRE DE LA ROUMANIE DANS LA GUERRE D'INDÉPENDANCE DE 1877—1878

R é s u m é

Dans leur histoire deux fois millénaires, les Roumains ont aspiré sans cesse à une vic d'état indépendante et à l'unité nationale.

¹⁷ Apud prof. dr. A. P. Alessi, prof. Massimu Popu, *Resbelu orientatu ilustratu*, Edit. Paul Ciesler, Grätz, 1878, p. 500.

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ *Ibidem*, p. 499.

²⁰ Colonel Leonida Loghin, locotenent-colonel Constantin Ucrain, *Plevna 1877*, Edit. Militară, București, 1967, p. 80.

²¹ „Le Bien Public“, Februarie 1878.

²² Nicolae Ceaușescu, *Expunere cu privire la activitatea politico-ideologică și cultural-educativă de formare a omului nou, constructor conștient și devotat al societății socialiste multilateral dezvoltate și al comunismului în România*, prezentată la Congresul educației politice și al culturii socialiste — 2 iunie 1976, Edit. Politică, București, 1976, p. 18.

En participant à la guerre menée contre l'empire ottoman, la Roumanie visait un seul objectif : obtenir la reconnaissance plénière de son indépendance sur le plan international. La guerre de l'indépendance a constitué pour la Roumanie une guerre légitime, de libération, qui répondait entièrement aux aspirations millénaires du peuple roumain.

La nécessité de la guerre, comme moyen décisif de la confirmation et de la consolidation de l'acte de l'indépendance du 9 Mai 1877, a été adoptée plénièrement par toutes les catégories sociales, par toute la nation roumaine.

L'apport militaire roumain à la défaite de l'empire ottoman, a connu au long de la conflagration des formes multiples.

Ainsi, la Roumanie a mobilisé dès le commencement de la guerre, en avril 1877, environ 100.000 combattants, 12.300 chevaux et 190 canons, tandis que sur le théâtre des actions militaires des Balcons les autres partenaires disposaient des effectifs suivants : la Russie — environ 200.000, la Serbie — 60.000, le Monténégro 25.000, la Grèce 8.000 et les volontaires bulgares — jusqu'à 7.000.

La participation militaire roumaine s'est étendue, de même que celle des russes, tout au long de la guerre, à partir d'avril 1877 jusqu'en janvier 1878.

Dans les luttes menées au nord et au sud du Danube, l'armée roumaine a subi de lourdes pertes, plus de 10.000 morts et blessés en se situant, de ce point de vue immédiatement après l'armée russe, dont les pertes ont été de 20.000 ; les pertes subies par les troupes serbes se sont élevées à 5.400 morts et blessés, celles subies par les troupes monténégrines à 650 et celles subies par les volontaires bulgares à 800.

L'effort économique du peuple roumain pour le soutien de la campagne s'élève à 1 million lei or, la population contribuant par des donations massives de vivres, vêtements, médicaments, fourrages dont la valeur a dépassé les 10 millions lei or.

L'analyse des principales opérations exécutées par l'armée roumaine pendant les dix mois de guerre, met en évidence d'une manière plus qu'éloquente la contribution de notre peuple dans la guerre de 1877—1878.

Aussi la couverture stratégique du Danube sur toute la frontière roumano-ottomane, a entraîné des implications multiples sur le cours général de la guerre.

A partir des mois de juillet et août 1877, la plus grande partie de l'armée roumaine s'est déplacée au sud du Danube, où elle a participé, en coopération avec les troupes russes, à la troisième et à la quatrième bataille de Plevna ; en même temps les forces roumaines ont mené à ses propres comptes toute une série de batailles et luttes, dont les plus importantes étant celles pour la conquête des puissants renforts de Rahova et Vidin.

La dislocation de l'armée roumaine au sud du Danube a directement contribué au changement du rapport des forces des Balcons.

Bien que les alliés ont été vaincus dans la troisième bataille de Plevna (30 août/11 septembre 1877) durant les mois de septembre — novembre ils ont réussi à bloquer complètement le puissant groupement ottoman commandé par Osman pacha et à le forcer à capituler à la suite d'une quatrième bataille sanglante (28 novembre/10 décembre 1877).

Les sacrifices faits par le peuple roumain dans la guerre de 1877—1878 n'ont pas été en vain. L'indépendance de la Roumanie a trouvé sur le plan international aussi, la confirmation „de jure“, celle-ci étant consacrée tant dans le texte préliminaire de la paix de San Stefano (février 1878) que dans le traité conclu par les pouvoirs européens au Congrès de Berlin. En même temps la Dobroudja — ancien territoire roumain — a été attachée à la patrie mère.

La conquête de l'indépendance a ouvert au peuple roumain de nouvelles perspectives, favorables pour le développement progressif de la patrie, pour la libération des territoires roumains qui se trouvaient encore sous la domination étrangère et pour la réalisation complète de l'état national unitaire, ce qui constituait l'aspiration de toutes les générations de patriotes depuis des siècles.